

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. IX. Expenduntur responsa adversariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](#)

paucis, de quo vide Theodorum Eleutherium *Histor. de auxiliis l. 2. c. 12.* sed non servat consequiam doctrinæ; nam rationes, quæ pro prædeterminatione afferuntur, e. g. ratio primi liberi, primi determinantis in DEO &c. vel universaliter probant, vel nihil. Unde alii distinguunt inter formale, & materiale peccati, sive inter formalem malitiam, & inter physicam entitatem actus: & concedunt quidem, dari prædeterminationem ad physicam entitatem actus, sed non ad formalem ejus malitiam, quam plures statuant, esse negationem debita bonitatis in actu.

Verum omissa hac distinctione actus, & ejus malitia (de qua in tract. de peccatis) sic prob. mi. Juxta adversarios DEUS liberrimè immitteret talem prædeterminationem, qua determinaret homo ad actum, ex quo sequeretur necessitate metaphysica formalis malitia, in quounque tandem hæc confitatur: ergo per ipsum staret, atque ab ejus voluntate proveniret, ut peccatum potius detur, quam non detur: ergo ipsi peccatum imputabile esset, & non homini, qui se conformaret voluntati Divina, adeoque potius bene, quam male ageret. Nec adversarii distinguunt iterum materiale peccati in formaliter sumptum, & materialiter sumptum; quia quomodo cunque distinguatur, aut sumatur, semper manet metaphysica connexio cum formalis peccato, saltem mediata: unde sicut, qui trahit primum annulum catenæ, trahit etiam ultimum, qui mediatè colligatus est primo: ita DEUS prædeterminans ad entitatem actus, sive immediatè, sive mediatè, attamen metaphysicè connexam cum formalis malitia, etiam ad hanc imputabiliter, quia scienter, determinat: & non homo, qui nec malitiam formalem ab actu separare potest, nec ad entitatem actus determinare: DEUM autem, & non hominem, imputabiliter determinare ad malum, adversarii constantissimè negant cum Tridentino *sess. 6. can. 6.* anathema dicente illi, qui dixerit, non esse in potestate hominis, vias suas mala facere, sed mala opera, ita ut bona, DEUM operari. ergo debent etiam negare id, unde hoc sequitur.

452. Conf. 1. DEUS non potest præcipere, aut suadere materiale peccati; quia esset author peccati: ergo multò minus potest ad illum prædeterminare. prob. conf. Longè minus determinat præcepta, & suasiones, quæ non necessariò inferunt actum, quam physica prædeterminatio: ergo. Confir. 2. DEUS juxta adversarios præciperet impossibilia, & quidem sub pena ignis æterni; dum ex una parte præcipere, ne peccaremus: & ex altera nobis immitteret determinativum metaphysicè connexum cum peccato: hoc de DEO ne quidem cogitari potest: ergo. Planè, si quis ligato vinculis insolubibus, præciperet sub pena capitii, ut ambularet, aut tyroni, à Magistro inevitabiliter determinato ad lineam curvam, præciperet, ut duceret rectam, censeretur immittissimè impetrare Chimærica. Confirm. 3. Saltem ridiculè, & imprudenter eo in casu immissa prædeterminationis DEUS nos interius, & exteriori hortaretur ad non peccandum, ut consideranti facile patet: & tamen hoc semper facit, quondocunque peccamus: ergo.

ARTICULUS IX.

Expenduntur Responsa Adversariorum.

453. Prout variè à nostris Patroni præterminationis impugnantur, ita varias hinc inde responsiones, quibus vim argumentorum se evitare posse sperant, opponunt, quarum plures hic afferemus. Itaque primum plures, Recentiores præfertim, negant, prædeterminationem se tenere ex parte actus primi: sed adjungunt, eam se tenere, vel ex parte actus secundi, vel ex parte actus intermedii inter primum, & secundum, & esse tantum aliquam applicationem, seu determinationem causa secundæ ad agendum, ira, ut sine illa habeatur totus actus primus proximus completus, seu tota potentia expedita, adeoque tota libertas. Addunt, hinc voluntatem, etiam non prædeterminatam, habere omnia requisita ad posse, licet non habeat omnia requisita ad agere. Sed in primis non videntur ita locuti antiquiores, neque etiam Gonetus, ut indicavimus suprà num. 444. 2dò hac ratione pro ipsis non stant SS. Patres, quos nobis opponunt, quasi gratiam efficacem physicè prædeterminantem adstruant; nam hi eam gratiam vocant *vires efficacissimas*, & Catechismus Romanus (quem adversarii sibi valde favere existimant) *virtutem intimam & vim occultissimam* appellat: sed planè vis, vires, & virtus simpliciter dicta, se tenent ex parte actus primi; cum synonima sint cum potentia; nisi antiqua eorum significatio penitus invertatur: 3tò Prædeterminatio est essentialiter requisita ad actionem, non quidem pro priori temporis, tamen pro priori naturæ, estque ab actione creature realiter distincta: est applicatio causa ad agendum: eur ergo non constituit actum primum; cum alia, ita se habentia, præfertim omnis applicatio causa, constituant semper actum primum? Sic etiam dici posset, manuductionem Magistri, vel motum, ab hoc in manu tyronis scribæ producitum, non constituere actum primum, adeoque dari potentiam totam expeditam ad scribendum, vel lineam ducentam absque ea manuductione. Addit, quòd adversarii explicare non possunt actum primum expeditum ad posse, in quantum diversus est ab expedito ad agere, nisi per illum intelligent tantum potentiam remoram, vel impeditam, qualem habet lapis e. g. ad decidendum, dum actu projicitur sursum: quæ potentia utique non est proxima, nec sufficiens ad liberè merendum, vel demerendum.

454. 4tò. Dato, & non concessu, quod prædeterminatione non se teneat ex parte actus primi, est saltem effectus simultaneus, cum actione creature essentialiter connexus, & ad hanc essentialiter requisitus, à DEO tamen liberrimè producendus, ita, ut creatura eum pro libitu suo acquirere non posset: atqui, cui non est liber unus effectus ita simultaneus, illi nec est liber alter effectus connexus: ergo creatura non est libera-sua actio. minor patet intelligenti terminos, sic e. g. qui non potest mouere unam rotam in curru, vel horologio, non potest mouere alias inter se implicatas: & sic de aliis. 5tò. Saltem ex parte actus primi debet esse omni-

impotentia parata ad concursum: sed, si DEUS prædeterminet, e. g. ad amorem, non potest omnipotentia esse parata ad concurrendum ad ejus omissionem, vel ad odium; quia vellet metaphysicè opposita: ergo saltem non habetur actus primus expeditus. 6to. Etsi prædeterminatio non se teneat ex parte actus primi ad amorem, tamen est impedimentum essentiale, & inauferibile ad ejus omissionem: adeoque cum illa non datur actus primus liber, seu expeditus ad utrumque; sic, licet vincula, quibus quis ligatus est ad sellam, non dent potestatem sedendi; quia potest aliquis sine illis sedere; tamen tollunt potentiam liberam ad ambulandum, non tollendo pedes, sed ponendo impedimentum. Unde talis nec est liber ad sedendum; quia non potest non sedere. Ad ultimum additamentum dico, nisi quis aburatur verbis, planè non esse intelligibile, quomodo quis habeat omnia prærequisita ad posse, si non habeat prærequisita ad agere. Est quidem ad agere etiam requisita actio: sed non est prærequisita; quia est ipse actus secundus: at prædeterminatio est prærequisita: vel, si dicatur esse effectus simultaneus, non est effectus liber creaturæ, nec in hujus potestate, cùque negatæ non potest voluntas agere, adeoque est requisita ad posse.

455. Respondent alii 2dō, prædeterminationem ab homine esse obtainibilem, & impedibilem, & plenè in potestate creaturæ: quod si verum sit, utique ruunt potissima nostra argumenta. Quæstio igitur est, quomodo impeditibilis, vel obtinibilis sit. Goudinus dicit, nos posse eam semper à DEO accipere. Sed etiam possumus à DEO accipere potentiam volandi; quia tamen hanc DEUS non dat pro libitu nostro, non sumus liberi ad volatum. Addit idem Auctor, axioma esse, quod, quæ per amicos possumus, censemur posse per nosmetipsos. Sed hoc tantum est verum, quando amici suntia dispositi, ut nobis semper velint dare, quod cupimus. At DEUS in primis non est amicus peccatoribus: sed hoc omiso, juxta adversarios semper habet efficax decretum non dandi prædeterminationem ad bonum, quotiescumque homo istud non agit, vel peccat.

Alii dicunt, prædeterminationem ad bonum esse obtainibilem per preces, & impeditibilem per peccata. Sed, quod attinet ad preces, quomodo eas fundet, qui ad eas prædeterminatus non est, ut plurimi non sunt? si dicant, prius jam debuisse orâsse, ut ad posteriores preces prædeterminaretur: reponitur, ad illas quoque priores preces defuisse prædeterminationem, quotiescumque quis non oraverit (alias infallibiliter orâsser) & sic ascendo usque ad primum instans morale usus rationis; in quo si data fuit prædeterminatione, officio suo homo non defuit: si tunc data non fuit, ex illa negatione, tanquam radice, omnes omissiones precum, & negationes prædeterminationum secutæ fuerunt; adeoque re ipsa prædeterminatio non est liberè obtainibilis ab homine. Insuper multum facient adversarii, si probent, DEUM semper orantibus infallibiliter dare gratiam efficacem, seu juxta ipsos prædeterminantem, quamvis det semper, vel immediate, vel saltem mediata sufficienciem,

456. Jam quod attinet ad impeditibilitatem prædeterminationis ad bonum per culpam, in primis difficulter explicatur, quomodo præterminatus ad materiale peccati culpam contrahat, ut probatum superius; cùm actionem præcedentem omittere non posuerit, utpote ad eam etiam præterminatus, & sic ulterius ascendendo iterum usque ad primum instans morale usus rationis. Et quæsto, quâ culpâ suâ quis caret illa prædeterminatione, qua primâ vice aliquid boni, graviter præcepti, omittit? vel quâ culpâ promeruit prædeterminationem ad materiale peccati, quo prima vice DEUS offenditur? Si dicant, talem saltem non satis orasse, vel aliter non fecisse, quantum fuit in se, reddit argumentum; nam, vel ad hoc præterminatus fuit, vel non; si ita, omnia fecit: si non, tunc neque liberè omisit. Si vellet recurrere ad originale peccatum, urgeri efficaciter possent ex eo, quod hac ratione ad demeritum, vel peccatum, sufficeret libertas habita in Adamo; cùm tamen inter 31. propositiones ab Alexandro VIII. damnatas prima hæc sit: *In statu nature lapsæ ad peccatum formale, & demeritum sufficit illa libertas, qua voluntarium, ac liberum fuit in causa sua, peccato originali: & voluntate Adami peccantis. Præterquam, quod hæc quæstio posset transferri ad ipsum Adamum, respectu cujus etiam DEUS fuit primum agens, primum liberum &c.*

457. Alii recurrunt ad mutuam prioritatem naturæ, volentes, actionem creaturæ esse priorem naturæ ad illam ipsam prædeterminationem, quæ prior naturæ est ad ipsam actionem. Neque volunt, actionem esse priorem in genere morali; quia, ut actio esset ita prior, debet et aliunde existere, quod est impossibile: præterquam quod hac ratione daretur prædeterminatione, seu gratia propter actionem, seu ex merito hujus, quod esset Pelagianum. Neque etiam volunt, actionem tantum esse priorem in genere causæ finalis (quam aliqui valde impropiè dicunt esse naturæ priorem) nam hac ratione creatura non potest determinare DEUM ad dandam prædeterminationem; cùm DEO liberrimum sit hunc finem intendere, vel non: & in infinitis non intendat; nam omnes bene agerent, si DEUS eos ad id prædeterminaret: præterquam quod absurdè diceretur, DEUM ab actione mala, tanquam sine se intento, determinari ad dandam prædeterminationem ad materiale peccati. Quare adversarii volunt, actionem creaturæ, & prædeterminationem DEI esse mutuò ad se naturæ priores in genere physico quoad primum esse,

Verum primo ad homines: Si creatura æqualiter determinat per suam operationem DEUM ad dandam prædeterminationem, DEUS non magis, quam creatura est primum agens, primum liberum, primum determinans: quod tamen eum esse debere toties nobis inclamat. Si dicant, creaturæ actionem esse tantum priorem in genere causæ passivæ, respondeo: vel creatura tamen per hanc causalitatem liberè determinat ad prædeterminationem: & manet argumentum; vel non determinat, & physica prioritas nihil prodest ad salvandam libertatem. Et sanè causa passiva non potest ex se liberè determinare ad effectum producendum, sed tantum jam productum recipere: unde claret, quod

quod quidem creatura possit prædeterminationem recipere, non verò DEUM ad eam dandam determinare. Secundò. Creatura non potest pro libitu suo determinare ad dandam prædeterminationem, maximè ad bonum, quæ esset efficax gratia; nam hæc non est volentis, neque currentis, sed misericordis DEI. Tertiò. Hæc mutua prioritas esset in eodem genere physico, qualis à nemine admittitur (cum nihil possit physicè ad seipsum mediata, vel immediate presupponi: quod ex Physica hæc merito suppono) ergo non debet hæc adstrui: prob. ant. Actio esset prior tanquam dispositio ad prædeterminationem, ut ajunt, adeoque prior ut recepta in voluntate: quæ prioritas mea pace, poterit reduci ad prioritatem causæ, vel quasi causæ materialis, seu passivæ: sed in eodem genere esset prior prædeterminationis: ergo, prob. min. Ista etiam nihil efficit, alias efficit causa, manifestè spectans ad actum primum, & quidem causa necessaria: sed tantum est applicatio, vel determinatio voluntatis, tanquam causæ efficientis, & in hac recepta: ergo in eodem genere physico esset prior naturā.

458. Alii cum Reverendissimo Godoio dicunt, libertatem nostram eminenter contineri in libertate Divina, adeoque hanc esse eminenter libertatem nostram: consequenter, cum prædeterminatione sit terminus libertatis Divinæ, etiam esse terminum libertatis nostræ: adeoque, quando eam DEUS liberè dat, nos etiam liberè eam recipere. Contra est. Licet libertas Divina sit eminenter libertas nostra, tamen exercitium libertatis Divinæ non est exercitium libertatis nostræ, imputabile nobis. Sic, licet omnipotentia DEI sit eminenter potentia nostra, tamen ejus exercitium non est exercitium nostrum; alias etiam patratio miraculorum nobis posset adscribi, seu imputari. 2. Sic DEUS per omnem suam potentiam non posset nos ad aliquid necessitare, neque per visionem beatificam ad se amandum; quia semper, quod ille liberè fecit, etiam nos liberè fecimus: quod est absurdum.

459. Alii reponunt, prædeterminationem tantum afferre necessitatem ex suppositione, quæ non tollit libertatem, ut eam juxta omnes non tollit actio. Contra est. Alia est suppositio antecedens, & independens à libero arbitrio: alia est suppositio consequens, & dependens ab illo: ista utique non tollit libertatem; quia est ejus exercitium: & talis est ipsa actio; altera vero tollit libertatem; nam ex S. Anselmo, necessitas, quam non facit actio, sed quæ facit actionem, est necessitas antecedens, & tollens libertatem: & talis est prædeterminationis; alias nec visio beatifica necessitatibus ad amorem.

Alii dicunt, DEUM prædeterminare non tantum ad actionem, sed etiam ad ejus modum, seu libertatem, sive prædeterminationem, ut libera sit: consequenter prædeterminationem non tollere, sed promovere libertatem. Idem volunt, qui dicunt, DEUM prædeterminare voluntatem, non per modum naturæ, sed per modum liberi, hoc est, non prædeterminatione, quæ conveniat causis necessariis, sed quæ congruat liberis. Contra est. DEUS non potest prædeterminare ad contradictione: atqui hæc duo sunt contradictionia, actionem creaturæ esse liberam, & esse à DEO prædeterminatam; quia, si argumenta nostra quid probant, liberum est idem, ac non

prædeterminatum, seu expeditum quavis aliena determinatione. Si dicas, hoc ipso argumenta nostra nihil probare, eo quod DEUS determinet etiam ad modum actionis, responde, quod vel maximè est in quæstione; quia vel maximè lis de hoc est, an talis prædeterminatione congruat causis liberis. Certè pari modo posset dici, DEUM etiam visione sua beatifica determinare ad modum amoris beatifici, seu ad eum liberum.

460. Alii satis communiter afferunt distinctionem inter sensum compositum, & divisum, dicentes, prædeterminationem habere libertatem ad oppositum, non quidem in sensu composito, sed in sensu diviso. Contra est 1. Ut voluntas sit libera in sensu diviso, debet habere protestationem faciendo sensum divisum, sive se dividendi, & separandi à promotione: hanc autem non habet; quia non potest eam impedire, nec à se abjicere: ergo, maj. patet ab exemplis, sic licet non sim liber in sensu composito actionis, ut non agam, tamen sum liber in sensu diviso; quia possum actionem omittere, & me ab illa dividere. sic ligatus funibus, quos potest ipse metu solvere, eit liber in sensu diviso; quia licet manente alligatione non possit fugere, potest tamen eam solvere, & abire. At vero, si vincula sint ab ipso insolubilia, non est liber, nec in sensu diviso: & quamvis licet possit ea solvere, si tamen ligatus non potest pro suo libitu eum ad illa solvenda inducere, propterea liber non est. Contra est. 2. Tridentinum, n. 450. citatum, ait, hominem posse resistere gratia jam recepta, & quidem efficaci, cui scilicet cooperatur, atque posse eam abjicere, qua clarae denotant sensum compositum: quis enim dicitur resistere ei, qui non est præsens? quis abjicere id, quod non habet? Nec dicas cum aliis, voluntatem, etiam stante prædeterminatione, sive in sensu composito illius, esse libram ad oppositum, potentiam possibilis, non futuritionis, hoc est, posse quidem oppositum facere, sed non facturam; nam contra: inexplicabile est, & imperceptibile, quod prædeterminatus possit oppositum facere, saltem potentiam proximè expeditam, ut fuisse probatum. Certè eodem modo dicam, ligatum vinculis insolubilibus habere potentiam libram ad fugendum.

461. Quidam dicunt, non tolli libertatem per prædeterminationem, eo quod per ipsam non tollatur judicium indifferens, hoc est, quod proponatrem, ob aliquas rationes eligandam, ob alias negligendam. Addunt, etiam DEUM esse liberum eo ex capite; quia habet judicium indifferens, & consequenter etiam libram fore creaturam, si id habeat. Sed contra. Nemo hucusque ethicus, vel hereticus negavit judicium indifferens, & tamen negarunt libertatem; quia scilicet putarunt, libertatem etiam non advertentibus posse tolli. Evidem universaliter judicium illud non est componibile cum necessitate; alias consilia, præcepta, minæ &c. essent frustranea: at nondum video, quod efficiat in nullo casu, etiam per accidens, possint componi. e. g. qui nescit, se jam circumdatum custodiā, sub specie servorum adstante, potest putare se liberum, & deliberare, an velit alio abiare: item qui, dormit, dum ligatur insolubili vinculo, si evigilet, potest non statim illud advertere, & se liberum putare. 2. vel judicium, illud est componibile cum

cum necessitate, vel non: si primum, non infert dari libertatem; si secundum, ex hoc ipso probatur, quod non detur prædeterminatio, quæ non potest stare cum libertate, adeoque nec cum iis, quæ supponunt, vel post se trahunt libertatem. Quod additum de DEO, negatur; non enim ideo formaliter est liber, sed propterea, ut habet Angelicus in 2. disp. 25. q. unica a. 1. ad 1. Quod determinatio sui actus non est fibi ab alio, sed a seipso: unde ipse verissimè sui operis dominus est. Quando iterum dicunt, voluntatem non posse fieri necessariò in bonum indifferenter propositum, id tantum est verum, si supponatur cum illo iudicio nullum posse stare antecedens necessariò connexum cum uno, & inimpeditibile; alia enim intellectus, judicans posse utrumque fieri, deciperetur: & voluntas deberet necessariò unum determinatum facere.

462. Sed dicent, has paritates desumptas à ligato vinculis, à pueri scriptore, & ductu Magistri indigente, esse nullas ex hac ratione; quia hæc impedimenta se tenent ex parte actus primi. At repono: vel etiam prædeterminatio se tenebit ex parte actus primi, vel neque ista se ex parte illius tenebunt; quia eodem modo de his loqui potero. Dicent, potentiam locomotivam non esse formaliter liberam, adeoque esse disparitatem inter ipsam, ac voluntatem. Respondeo 1. me non tantum attulisse paritatem à vinculis, seu impedimentis potentia locomotiva, sed etiam à visione beatifica, & à gratia necessaria, quam heretici adstruunt, & adversarii constantissime, & optimè negant: interim tamen disparitatem non satis assignare videntur; quia si eorum distinctionibus, & responsis uti velim, de nulla gratia, quam heterodoxi adstruunt, poterit monstrari, quod libertatem tollat. Dein, et si homo non agat formaliter liberè per ambulationem, eocquod formale exercitium libertatis sit sola voluntio, tamen ab omnibus absolute dicitur liber ad ambulandum, & est etiam liber, saltem mediata: ergo, sicut vincula tollunt libertatem mediata, ita prædeterminatio tollit immediatam, illa impediendo potentiam locomotivam ab ambulatione, hæc potentiam voluntivam à voluntate.

463. Ad argumenta nostra, præsertim contra prædeterminationem ad materiale peccati, respondent 1. DEUM tantum determinare ad unam formalitatem, non verò ad alteram: sed, et si hoc omittetur, tamen saltem formalis malitia, utpote metaphysicè connexa, necessariò sequetur, forisque ab homine inimpedibilis: & hoc DEUS infallibiliter scire: ergo tamen ipsi malitia impurabilis est. Et quæsto, cur non posset DEUS eodem modo suadere, vel præcipere materiale peccati, præscindendo à formalis? Responde Gonetus tom. 1. tr. 4. disp. 8. de voluntate DEI. a. 6. f. II. per totum maxime autem num. 247. prædeterminationem physicam esse præcisivam, & sifere intra ordinem physicum, at non ita esse consilium, aut præceptum. Sed quis credat, actionem, seu entitatem pure physicam, præscindere posse unam formalitatem effectus ab altera, & hoc non posse actionem intentionalem? Sanè multò perceptibilius est, præcipientem præscindere à variis prædictis operis præcepti, quæ dein præcipienti imputari non possint (nec enim omnia prædicata actionum, quæ à Legato nomine Præ-

cipis, vel etiam à ministro Sacramentorum nomine Christi, non sine peccato fiunt, Principi, aut Christo Domino imputantur) quæcum ita posse præscindere physicè, & scienter determinantem ad ad aliquam actionem. Si ergo DEUS nequit præcipere materiale peccati, minus poterit ad illud physicè prædeterminare.

Resp. Gonetus tom. 3. tract. 5. de vitis & peccatis. disp. 3. a. 1. f. 4. n. 64. Divinam causalitatem, seu præmotionem posse præscindere entitatem materialis peccati ab ejusdem formalis malitia; quia malitia formalis non est intra sphæram causalitatis, vel determinationis Divinæ, bene verò entitas materialis: sicut scilicet produc̄tio in Divinis terminatur ad Personalitatem Filii, & non ad naturam Divinam; quia scilicet hæc est extra sphæram productionis Divinæ, non autem Personalitas. Sed contra. Inprimis hoc etiam omisso non evitatur, quod non metaphysica necessitate, & inimpedibilitate, sequatur ex entitate materiali formalis malitia: adeoque DEO imputabilis esset, ut modo dictum. 2. Singularis illa, & humano intellectui incomprehensibilis perfectio SS. Trinitatis, quæ stat in eo, quod de duobus realiter identificatis verificentur prædicta contradictionia, non debet attribui enti vilissimo, scilicet peccato: in modo nulli rei debet attribui, quando fides non cogit: at in nostro casu omnia possunt absque omni distinctione virtuti satis faciliter salvare, dicendo, DEUM moraliter tantum permettere suum concursum, quamvis in aliquo sensu physico eum ponat, seu producat. Dicunt quidem, ex hoc ipso, quod DEUS suum concursum (qui juxta nos est realiter formalis malitia) physicè ponat, hoc ipso illum ponere ut agens morale; quia agit cum perfecta cognitione. Sed resp. DEUS, licet in tamē actum influat cum perfectissima cognitione, tamen non influit libere, sed ut determinatus à creatura: adeoque non influit ut agens strictè morale: per quod intelligitur id, cui actio est impurabilis, vel ad laudem, vel ad vituperium. Aliud est, quod DEUS ut agens morale permittat eum actum: at hoc, nec ex se necessariò trahit post se actum, nec est in honestum; sicut neque est in honestum permettere occasiones peccandi, in quibus homo videtur lapsurus; quia in his homo libere habitur, nec DEUS eas permittit ex intentione lapsus, sed victoria, quam consequendam intendit, & ad eam hortatur, ac gratias sufficietes confert.

464. Responderet idem tom. 1. tr. 4. de voluntate DEI. disp. 8. n. 247. prædeterminationem physicam venire à DEO, ut provisore universaliter necessaria: consilia vero, aut præcepta, venire ab ipso, ut provisore speciali, dante non tantum necessaria, sed etiam utilia. Sed contra 1. Inprimis prædeterminatio ad bonum non est à DEO ut provisore universaliter; quia non universaliter eam omnibus dat: neque videtur absolute necessaria; cum sine ipsa detur etiam juxta adversarios gratia sufficiens & par est ratio de prædeterminatione ad malum; quia nec ista universaliter datur, nec necessaria est: certè, et si nemō peccaret, DEUS tamen impleret officium causæ primæ, & universalis provisoris. Contra est 2. Si dedecet provisorem specialem dare medium tantum utile ad peccandum, dedecebit

etiam provisorem universalem, dare medium essentialiter determinans ad aliquid saltem essentialiter post se trahens peccatum.

465. Quidam Clarissimus Recentior Salzburgensis ait, DEUM posse quidem physicè, non tamen moraliter, determinare ad malum; nam sic faceret moraliter actionem malam, quod non potest, ex hoc capite; quia sic non tantum faceret actionem propriè modo suo, sive indefectibili; sed cauferet, seu efficeret, ut creatura faceret actionem modo sibi proprio, hoc est, defectuoso: atqui DEUS non potest facere, ut creatura actionem faciat modo defectuoso: ergo. Sed contra 1. Tamen DEUS potest moraliter facere, ut creatura faciat actionem bonam modo creature proprio, qui defectibilis est. Contra 2. DEUS juxta adversarium tamen physicè determinat creaturam, ut ipsa agat modo defectuoso, & peccaminoso: ergo redit tota quæstio, quare non possit ad idem determinare moraliter; cum plus videatur esse physicè agere, & determinare, quam tantum moraliter suadendo, hortando, præcipiendo &c.

466. Dicunt iterum, DEUM determinare tantum ad actum, qui malus est, non quia malus est; consequenter esse tantum causam physicam, non moralem, & influere effectivè, non defectivè. Contra, Etiam à voluntate creata sèpissime elicetur, & intenditur actus tantum, qui malus est, non quia malus est: certè pauci sunt ita scelerati, ut velint peccatum; quia peccatum est: communiter autem voluntas in istud tendit; quia delectabile, vel utile est: & tamen, quia scienter illud agit, ut etiam DEUS scienter determinat ipsi imputatur, estque causa illius mali, non tantum physica, sed moralis: non solum effectiva, sed defectiva. Nec dicas, DEUM non posse agere defectivè, & actionem, prout procedit à DEO, non posse esse defectuosam; nam ex hoc ipso, quod istud verisimum sit, infertur, DEUM non posse ad talem actum prædeterminare. Et sanè necdum perceptibile est, cur DEUS, si possit physicè determinare ad malum, quin agat defectuose, non etiam possit idem suadere, quin suadeat defectuose, & quin etiam suasio, prout procedit à DEO, sit defectuosa: & cur actio magis imputetur suadenti, quam physicè ad eam prædeterminanti.

467. Goudinus asserit voluntatem creatam ex eo, quod mutabilis sit, exigere quandoque determinari ad bonum, quandoque ad malum, etiam morale. Sed hoc non est verum; alias voluntas ex sua natura exigentia esset jam moraliter mala, qua ipsa exigentia esset jam moraliter mala; adeoque à DEO creatore non potuit voluntati identificari. Quare voluntas non exigit, determinari ad malum, sed, quia libera est, exigit, posse seipsum determinare, seu posse deficere: quod non est malum morale, sed potest esse origo maximi boni, scilicet meriti supernaturalis, quando voluntas, potens deficere, tamen non deficit, sed tentationem vincit. Neque huc affert Goudinus paritatem de tibia clauda, quam anima movens determinet ad claudicationem; si enim tibia esset indifferens ad motum rectum vel claudum, imputaretur anima, eam determinanti ad claudicationem, si claudicaret: cum autem

tibia supponatur jam distorta & clauda, non est paritas cum voluntate indifferente.

Alii dicunt, formale peccati esse extra sphèram omnipotentiae DEI, non verò materiale. Contra. Etiam formale peccati est extra sphèram voluntatis Divinæ, non verò juxta adversarios materiale, ad quod DEUS liberè volens determinat: ergo etiam poterit amare, & suadere materiale, quin amet, aut suadeat formale. 2. Hoc ipso, quod formale sit extra sphèram DEI præterminans, etiam materiale, quod illud prius essentialiter secum trahit, est extra eandem sphèram. Nec dicant, actum physicè sumptum non esse essentialiter connexum cum malitia, eo quod possit supponi extrinsecè liber, adeoque separabilis à malitia moralis; nam respondeatur, actum illum, saltem in circumstantiis libertatis esse necessariò malum, adeoque DEUM in illis circumstantiis non posse ad eum prædeterminare.

468. Tandem ad illud, quod loco ultima confirmationis addidimus n. 452. nempe, fore ridiculas, & imprudentes exhortationes DEI ad bonum, dicunt, hoc esse falsum; cum istæ, uti & præcepta, proveniant à DEO; quia fortè DEUS adhortans dabit prædeterminationem ad bonum. Contra est 1. DEUS supposito jam decreto prædeterminativo, & immissa prædeterminatione ad malum, non potest dare prædeterminationem ad bonum: hòcque decretum, & hæc prædeterminatione semper inimpediblitarum datur, quandocunque peccatur: & tamen sèpissimè, dum actualiter peccatur, DEUS intus monet, & dehortatur à malo, saltem per remorrum conscientiæ: ergo sèpissimè imprudenter agebit. 2. Licet homines insci, quid DEUS facturus sit, possent alios hortari ad bonum, non tamen posset DEUS, omnium præscius, prudenter hortari eos, quibus non vult prædeterminationem ad bonum immittere. 3. Sic etiam ij, qui negant omnino libertatem, dum impugnantur ex eo, quod frusta darentur consilia, præcepta, &c. possent dicere, fortè DEUM necessitaturum homines ad bonum. 4. Saltem forent adhuc imprudentes, & nimis duræ poenæ omnes, actum malum prædeterminatum subsequentes, ut patet consideranti.

ARTICULUS X.

Solvuntur Objectiones.

469. O B. 1. Si prædeterminatione physica tolleret libertatem, id fieret; quia est inimpedibilis, & connexa cum actu secundo: hæc ratio nil probat: ergo. prob. min. Hæc propositio Petri de Rivo Licienitati Lovaniensis: *Quidquid per necessarium consequentiam sequitur ex inimpedibili, hoc est inimpedibile, & necessarium: est damnata à Sixto IV. ergo actus, necessariò lequens ex prædeterminatione inimpedibili, tamen non est inimpedibilis, & necessarius: ergo est liber, adeoque prædeterminatione non tollit libertatem.* Resp. neg. min. ad prob. neg. antec. Etsi Augustinus le Blanc in sua *Historia de auxiliis* id dicat, tamen Theodorus Eleutherius in sua *Historia*, & Cardinalis de Lugo